Jüdische Pester Zeitung.

י י ד י ש ע
פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומערירען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין פעסט אלט-גאססע נו' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייאמאל וואכענטליך
זאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " "
פירטעליאהריג 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהריג 2 " " 75 " "

Nr. 152, נייִנטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג טו טבת ה'ת'ר'ל'ח'. | Pest, den 21. Dezember 1877.

ענגלאנד אונד עסטעררייך-אונגארן.

וויר האבען עס שאן אפט וויעדערהאלט, דאס דער רוסיש-טירקישע קריעג קיינע אנדערע אייראפעאישע מאכט זא זעהר דירעקט בעריהרט אונד אינטערעסירט, אלס ענגלאנד אונד עסטעררייך-אונגארן. נור דיעזען ביידען מעכטען קאנן איינע מאכט-פערגראססערונג רוסלאנדס אין אזיען אונד אים אסטען אייראפאס געפעהרליך ווערדען, אונד נור זיא האבען דיא רוסישע עראבערונגס-זוכט צו בעפירכטען. ביידע מעכטע האבען יעדאך דען רוסיש-טירקישען קריעג ניכט פערהינדערן קאננען, ביידע האבען דעם אויסברוכע דעם קריעגעס רוהיג צוגעזעהען, ביידע האבען ביזהער דיא פארטשריטטע דער רוסישען אונד רומענישען ארמעען ניכט צו פערהינדערן געזוכט — אונד נון, דא מאן יעטצט שאן נאך דען טירקישען ניעדערלאגען פאן פריעדענס-פערהאנדלונגען שפריכט, דא מאן צו בעפירכטען האט, דאס הייטע דיא טירקייא אויך זאלכע שווערע פריעדענס-בעדינגונגען אננעהמען ווערדע, וועלכע זאגאר פיר ענגלאנד אונד עסטעררייך-אונגארן נאך שווערער זיין קאננטען: — דא ערסט פאנגען דיא ביידען מעכטע אן, דאריבער נאכצודענקען, וואהין זיא אייגענטליך מיט איהרעם ביזהעריגען ניכטס-טהון געראטהען זייען — אונד ערסט יעטצט געבען ביידע דיא ערקלערונג אב, זיא זייען נור זא לאנגע אונפארטייאיש געבליעבען, זא לאנגע איהרע אינטערעססען ניכט אין געפאהר וואהרען. דא אבער יעטצט דיא רוסישע פאליטיק אויף וויית-געהענדע עראבערונגען הינציעלט, זא מיססען אויך זיא איהרע ביזהעריגע אונפארטייליכקייט פערלאססען, אונד זיך אויך איין ווענג אים איהרע מיליטער-מאכט אומשויען. —

ענגלאנד אונד עסטעררייך-אונגארן וואהרען ביזהער דיעזעם רוסיש-טירקישען קריעגע געגענאיבער אונפארטייאיש, אונד זוכטען אויך איהרע פריינדשאפט מיט דען איבריגען אייראפעאישען מעכטען אויפרעכט צו ערהאלטען. זיא פערליעסען זיך אויף רוסלאנדס עהרענ-ווארט, דאס איהרע אינטערעססען ניכט בעריהרט, אונד דאס זיא ביים פריעדענס-שלוסע דריינצורעדען האבען ווערדען, זא דאס דער נייע פריעדענס-פערטראג איהרע אינטערעססען ניכט אים געריגסטען שעדיגען ווירדע. — דער גאנצע קריעג איזט יא נור דאהער אויסגעבראכען, וויל דאמאלס דיא טירקייא דיא פארדערונגען דער פערטרעטער דער אייראפעאישען מעכטע אין דער קאנסטאנטינאפלער קאנפערענץ ניכט אננעהמען וואללטע, דא נון אבער דיא טירקייא בעזיעגט איזט, זא ברויכט זיא נור יענע קאנפערענץ-פארדערונגען אנצונעהמען, אונד דער פריעדע ווערע וויעדער דא.

זא דאכטען ביזהער ענגלאנד אונד עסטעררייך-אונגארן, אונד פיעללייכט האט אויך רוסלאנד אנפאנגס זא געדאכט. הייטע אבער, נאכדעם זיך דאס קריעגס-גליק דען רוסישען וואפפען צוגעווענדעט, שפריכט רוסלאנד גאנץ אנדערס! ניכט איינמאל א י י ן ליכטליין וויל יעטצט רוסלאנד דען איבריגען מעכטען נאכגעבען! אין דער קאנפערענץ, דיא פאר אויסברוך דעם קריעגעס אין קאנסטאנטינאפעל שטאטטגעפונדען, ווארדע בלאס געפאדערט, דאס דיא טירקייא דיא לאגע איהרער קאטהאלישען אונטערטהאנען בעדייטענד פערבעססערע, אונד רוסלאנד פערלאנגטע דאמאלס בלאס גאראנטיען פיר דיעזע פערבעססערונג. יעטצט אבער וויל רוסלאנד פארלייפיג איין בעדייטענדעס שטיק דער טירקייא פערשלינגען, אום היעמיט נאכהער דען גאנצען אסטען אן זיך צו רייסען. יעטצט וויל רוסלאנד אויך דיא עראבערונג קאנסטאנטינאפעלס, יעטצט האט עס אויך סערביען הערבייגערופען אונד אויך גריעכענלאנד צום קריעגע ערמוטהיגט. יא, וויא עס נייערדינגס הייסט, איזט אויך שאן איטאליען פאן רוסלאנד דאצו איבערערעדעט ווארדען, זיך מיט גריעכענלאנד געגען דיא טירקייא צו פערבינדען, אונד אויך דיעזען ביידען שטאאטען ווארדע יע איין שטיק פאן דער טירקייא צוגעזיכערט. סערביען אונד מאנטענעגרא וואללען יא אויך איין שטיק טירקייא — אונד רומעניען איזט זאגאר דאצו בערעכטיגט, דיא בולגארישע דאנוי-געגענד צו פארדערן, דא עס יא מיטגעקעמפפט אונד מיטגעזיעגט האט. ווענן דאס נון זא פארטגעהט, איזט דיא טירקייא גענצליך צערשטיקעלט, אללעס פערגראססערט זיך מיט דערזעלבען — אונד ענגלאנד זאממט עסטעררייך-אונגארן ווערדען צור זייטע געשאבען!

דער אריענטאלישע קריעג איזט היעמיט פאן אללען זייטען ענטבראננט, רוסלאנד שיקט יעטצט וויעדער איינע נייע, 60000 מאנן שטארקע ארמעע אויף דען קריעגס-שויפלאטץ, סערביען דרינגט אויף טירקישעם געביעטע אונאויפהאלטזאם פאר אונד ווירד באלד ביי זאפיא שטעהען — אונד דאך וויל נאך איינע גראסע פארטייא אין קאנסטאנטינאפעל דען קריעג ביז אויפ'ס אייסערסטע פארטזעטצען, נאכדעם אויך סוליימאן פאשא ערקלערט האט, דאס ער נאך קראפט גענוג האבע, דאס וייטערע פארריקען דער רוסען צו פערהינדערן.

איינע אנדערע פארטייא אין קאנסטאנטינאפעל דרינגט אבער אויף פריעדענס-פערהאנדלונגען. דיעזע פארטייא גלויבטע אנפאנגס, דאס דיא אייראפעאישען מעכטע אלס פריעדענס-פערמיטטלער אויפטרעטען ווערדען; נון אבער ווארדע דיא טירקייא אנגעוויעזען, ווענן זיא פריעדען וואללע, דירעקט מיט רוסלאנד צו אונטערהאנדלען. אללעס איזט זאמיט דעם בעליעבען אונד דעם וויללען רוסלאנדס איבערלאססען, אין דער ארדנונג דער אריענטאלישען פראגע דאס צו טהון, וואס עס זעלבסט פיר גוט פינדעט.

נון זינד היער פארגעסטערן אבענד אויס לאנדאן פאלגענדע דעפעשען איינגעטראפפען:

ל א נ ד א ן 19-טען דעצעמבער. רוסלאנדס פאליטיק האט יעטצט נאך זיינעם זיעגע איינע גאנץ אנדערע ריכטונג גענאממען, דיא ענגלישע רעגיערונג מוס יעטצט דאהער יע פריהער דאס פארלאמענט איינבערופען, אום פאן דעמזעלבען דאס געלד צור פערגראססערונג דער ענגלישען קריעגס-מאכט צו פערלאנגען.

ל א נ ד א ן 19-טען דעצעמבער. ניכט דער זיעג רוסלאנדס אונד ניכט דיא ניעדערלאגע דער טירקייא טרייבען יעטצט ענגלאנד אין דען קריעג, זאנדערן דיא פרייהייט, וועלכע דיא איבריגען אייראפעאישען מעכטע דען רוסען געלאססען, אום דען זיעג נאך בעליעבען צו בעניטצען, בילדעט יעטצט איינע געפאהר פיר דיא ענגלישען אינטערעססען, זא דאס יעטצט ענגלאנד געצוואונגען ווירד, זיינע ביזהעריגע אונפארטייליכקייט צו פערלאססען אונד זיך אין דען קריעג דריינצומישען. ענגלאנד קאנן ניעמאלס דיא ארדנונג דער אריענטאלישען אנגעלעגענהייטען דעם בעליעבען רוסלאנדס איבערלאססען; איינען דירעקטען פריעדען מיט רוסלאנד דארף דיא טירקייא ניכט שליעסען! ביי דיעזעם פריעדענס-שלוסע מוס אויך ענגלאנד איין ווארט דריינצורעדען האבען.

נון, אין ענגלאנד שפאסט מאן ניכט. ווענן מאן דארט דאס פארלאמענט דירעקט צור געלד-בעוויללינגונג פיר דען קריעג איינבערופט, דאנן וויל מאן היעמיט ניכט בלאס איין שרעקענס-שפיעל טרייבען, זאנדערן נימםט דיא זאכע גאנץ ערנסט. ביז יעטצט האבען זיך נור דיא דרייא קאיזער פאן רוסלאנד, דייטשלאנד אונד עסטעררייך מיט דער אריענטאלישען פראגע בעשעפטיגט, אונד נון וויל אויך דאס קאניגרייך ענגלאנד עטוואס דריינצורעדען האבען.

ענגלאנד האטטע ביזהער זיכער זיינען גוטען גרונד, ווארום עס אין דאס דרייא-קאיזער-בינדניס ניכט איינטרעטען וואללטע. עס וואוסטע, דאס דייטשלאנד צו זעהר מיט רוסלאנד בעפריינדעט אונד פערבונדען איזט, אונד מיט דעם פריינדע זיינעס פיינדעס דארף מאן קיינע פריינדשאפט שליעסען. דייטשלאנד האט יעטצט דיא אריענטאלישע אנגעלעגענהייט דעם בעליעבען רוסלאנדס איבערלאססען אונד ענגלאנד גאנץ צור זייטע געשאבען. נון דארף עס ענגלאנד ניכט צולאססען, דאס יעטצט דיעזע הויפט-אנגעלעגענהייט אין אייראפא דורך דייטשלאנד אונד רוסלאנד אלליין בייגעלעגט ווירד. עס עקסיסטירען יא נאך איין ענגלאנד, אין פראנקרייך אונד עסטעררייך-אונגארן, וועלכע זיך פיר דיעזע אנגעלעגענהייט אינטערעססירען אונד זיא אויך שאן אים יאהרע 1856 אין פאריז געארדנעט האבען!

ווענן נון ענגלאנד ווירקליך מוטה גענוג האבען ווירד, געגען דאס „דרייא-קאיזער-בינדניס" אויפצוטרעטען, דאנן ווירד אויך עסטעררייך-אונגארן ערמוטהיגט, אים אוים דעם „דרייא-קאיזער-בינדניס" אויסצוטרעטען! נאך דעם דייטש-פראנצאזישען קריעגע וואר אונזערע מאנארכיע דאצו געצוואונגען, זיך מיט דען צווייא מעכטיגען קאיזערן פאן דייטשלאנד אונד רוסלאנד צו פערבינדען, דא מאן דאמאלס קיינע בעססערען פערבינדעטען האטטע. פראנקרייך וואר געשוועכט, ענגלאנד איזט צו וויט, אונד עסטעררייך-אונגארן ווערע דאהער גאנץ אויף זיך אלליין אנגעוויעזען. דאס דרייא-קאיזער-בינדניס וואר דאהער דאמאלס נאך אים אינטערעססע אונזערער מאנארכיע; זאבאלד זיך אבער ענגלאנד אויף אונזערע זייטע אונד געגען דייטשלאנד אונד רוסלאנד ווירפט, דאנן קאננען אויך וויר געגען דיא אייגענמעכטיגקייט דער אנדערען צווייא קאיזער אויפטרעטען. פראנקרייך, וועלכעס יעטצט שאן אויך זיינע איננערע פאליטיק ארדנעטע, ווירד זיך דאנן דער פאליטיק ענגלאנדס אונד עסטעררייך-אונגארנס אנשליעסען.

בעגיננט אלזא ענגלאנד זיינע טהעטיגקייט צום שוטצע זיינער אינטערעססען, זא איזט אויך פיר אונס דער אויגענבליק געקאממען, פיר א ו נ ז ע ר ע אינטערעססען טהעטיג צו זיין. מיט גראסטער פריידע בעגריסען וויר דאהער דאס וויעדער-ערוואכען דער גראסען ענגלישען מאכט, זיא בעפרייט אייראפא פאן דער רוסישען הערשאפט, אונד אונזערע מאנארכיע האט איינען בעססערן פערבינדעטען אן ענגלאנד אלס אן דייטשלאנד אונד רוסלאנד!

דער מעלדונג איינגעטראָפֿפֿען: „דער לייכנאם דעם פֿערשטאָרבענען אָסמאן פּאשא ווירד היעהער געבראכט אונד פֿייערליכסט בעשטאטטעט ווערדען.“ דיענסטאג פֿריה בעקאם נון אונזערע הויפּטשטאדט דיזע טרויריגע נאכריכט אין אללען צייטונגען צו לעזען, אללע טירקענפֿריינדע וואָרען היעפֿאָן אויף דאס טיעפֿסטע ערשיטטערט, זאָגאר דיא קינדער, וועלכע ביזהער זיעגעס-ליעדער איבער איהן געזונגען, בעוויינטען דען טאָד דיעזעס בעריהמטען העלדען; אויף דעם געביידע דעס היעזיגען טירקישען קאָנזולס וואר איינע גראָסע שווארצע פֿאהנע אויסגעשטעקט, אונד יעדער זאגטע: „נון, דיעזע פֿאלל ווירד דען מוטה דער בראווען טירקען גענצליך ברעכען. דיא טירקען גלויבען אָהנעהין דאראן, דאס יעדעס אונגליק אונאבוועגדבאר אונד אונפֿערמיידליך איזט, דא עס פֿאָם שיקזאלע זאָ פֿערהענגט ווירד: זיא ווירדען אלזאָ דיעזען טאָד איהרעס גראָסטען העלדען אלס איין פֿינגער-צייג דעס שיקזאלעס בעטראכטען, דאס זיא אין דיעזעם קריעגע אונטערליעגען ווערדען.“ איך וויר שענקטען שאָן דיעזער האלב-אמטליכען דעפּעשע גלויבען, וויר ערינגערטען אונס דעם אלטען שפּריכוואָרטעס: „ווענן מאן זאגט: געשטאָרבען, זאָלל מאן עס גלויבען“ — אונד וויר וואָללטען אויך שאָן וועגען דיעזעס בעזאָנדערס-וויכטיגען ערייגניסעס איינע עקסטרא-אויסגאבע אונזערעס בלאטטעס פֿעראנשטאלטען. אונד נון איזט היער געסטערן מיטטאג פֿאָלגענדע אמטליכע דעפּעשע איינגעטראָפֿפֿען: „דיא נאכריכט פֿאָם טאָדע אָסמאן פּאשא'ס איזט פֿאלש אונד ערלאָגען, זיין צושטאנד איזט דורכאויס ניכט געפֿעהרליך.“ —

* (אויס בוקארעסט) ווירד דעם מאינצער „איזראעליט“ פֿאָלגענדעס געמעלדעט: איבער 2000 רומענישע יודען בעפֿינדען זיך געגענווערטיג אים קריעגע. עס וואורדע בערעכנעט, דאס זייט בעגינן דעם קריעגעס דיא פֿרייוויללינגען זאממלונגען דער יודען צום קריעגס-פֿאָנד איבער איינע מיללאָן פֿראנקס בעטראגען. — וויר וואָללען נון זעהען, וויא זיך דיא רומענישע רעגיערונג איהרען יידישען אונטערטהאנען היעפֿיר ערקעננטליך צייגען ווירד.

* (דער רוסישע קאיזער) איזט מאָנטאג אום האלב 2 איהר פֿאָרמיטטאגס אין בוקארעסט איינגעטראָפֿפֿען. אונד וואורדע מיט גראָסטער פּאראדע עמפּפֿאנגען. — 101 קאנאָנען וואורדען אבגעפֿייערט אונד אללע גלאָקען לייטעטען. ביי דעם עמפּפֿאנגע דעס רוסישען קאיזערס אים באהנהאָפֿע וואָרען דיא פֿירסטין, דיא רומענישען מיניסטער אונד פֿירסט גאָרטשאקאָף.

* (אונזער יעטציגעס פֿאָללעטאָן) ווירד נור נאָך צוויי פֿאָרטזעטצונגען האבען, וואָראויף איינע גאנץ נייע אונד זעהר אינטערעססאנטע ערצעהלונג בעגיננט, וועלכע אויך יענע לעזער צופֿריעדענשטעללען ווירד, וועלכע מיט „מענדל גבור“ זעהר אונצופֿריעדען וואָרען. זיא ווערדען יעטצט פֿאָללשטענדיגען ערזאטץ פֿינדען. דיא נייא איינטרעטענדען פּרענומעראנטען מאכען וויר דאראויף אויפֿמערקזאם, ווענן זיא דיא גאנצע ערצעהלונג ווינשען, רעכטצייטיג צו פּרענומערירען, דא וויר שפּעטערהין ניכט איממער אים שטאנדע זינד, דען אנפֿאנג דער ערצעהלונג נאכצוליעפֿערן.

דיא נייעסטען דעפּעשען.

קאָנסטאנטינאָפּעל 18-טען דעצעמבער. דיא טירקישע רעגיערונג האט הייטע דיא אמטליכע ערקלערונג געגעבען, דאס אָסמאן פּאשא נאָך לעבט, אונד דאס דיא מעלדונג פֿאָן זיינעם טאָדע איינע ליגע איזט.

בוקארעסט 18-טען דעצעמבער. עס בעגעבען זיך וויעדער נייע רוסישע ארמעען אויף דען קריעגס-שויא-פּלאטץ!

קאָנסטאנטינאָפּעל 18. דעצעמבער. אים זידען דעס באלקאן-געבירגעס ווערדען נייע טירקישע ארמעען געבילדעט. דאס באלקאן-געבירגע זאָלל דורכאויס פֿערטהיידיגט ווערדען. דיא רוסען ווערדען דאס באלקאן-געבירגע ניכט זאָ לייכט איבערשרייטען, דיעזע באלקאן-ליניע אים זידען, וויא אויך דיא ליניע צווישען שומלא אונד רוסטשוק אים אָסטען מיססען ביז אויף דען לעטצטען מאנן פֿערטהיידיגט ווערדען. — פֿאָן דעם איינטריטטע גריעכענלאנדס אין דען קריעג איזט נאָך גאר קיינע רעדע.

קאָנסטאנטינאָפּעל 18-טען דעצעמבער. דיא טירקייא האָלט זיך ניכט פֿיר בעזיעגט אונד האט זיך אויך קיינעסוועגס אין דער איינגענשאַפֿט איינעס בעזיעגטען אן דיא אייראָפּעאישען מעכטע געווענדעט. דיא טירקייא האט נאָך צוויי פֿערטהיידיגונגס-ליניען, וועלכע זיא אויך גוט פֿערטהיידיגען ווירד. אין איהרעם נייעסטען רונדשרייבען אן דיא אויסווערטיגען מעכטע ערקלערט דיא טירקייא, דאס זיא נון הייטע נור דאס נאכגעבען וויללל, וואס דיא אייראָפּעאישען מעכטע אין דער קאָנפֿערענץ פֿאָר דעם קריעגע פֿאָן איהר פֿערלאנגט האבען. דער קריעג האט יא נור דאהער בעגאָננען, וויל דיא טירקייא דען קאָנפֿערענץ-פֿאָרדערונגען ניכט נאכגעבען וואָללטע — אונד נון קאָננטע דער קריעג בעענדעט ווערדען, ווענן דיא טירקייא הייטע דען קאָנפֿערענץ-פֿאָרדערונגען יא נאכגיבט. יענע קאָנפֿערענץ-פֿאָרדערונגען פֿאָדערן יא נור פֿערבעססערונגען, אונד קיינע פֿערקירצונג דער טירקייא.

קאָנסטאנטינאָפּעל 18-טען דעצעמבער. עס ווירד פֿערזיכערט, דייטשלאנדס פּראָיעקט געהע דאהין, דאס רוסלאנד אים איינפֿערשטענדניס מיט דען אנדערען מעכטען דירעקט מיט דער טירקייא פֿריעדען שליעסע.

קאָנסטאנטינאָפּעל 18-טען דעצעמבער. מעהרערע אייראָפּעאישע מעכטע האבען דער טירקייא דען ראטה ערטהיילט, זאָ שנעלל אלס מאָגליך, דירעקט פֿריעדענס-פֿערהאנדלונגען מיט רוסלאנד איינצולייטען. דער דייטשע געזאנדטע האבע זאָגאר פֿערשפּראָכען, צור שנעללערן פֿיהרונג דער פֿריעדענס-פֿערהאנדלונגען מיטצוהעלפֿען. דיא טירקייא איזט אבער ביזהער ניכט געניינט, דיעזעם ראטהע צו פֿאָלגען, אונד פֿערלעגט זיך יעטצט ליעבער אויף דיא פֿערטהיידיגונג איהרער פּראָווינצען אים זידען פֿאָן באלקאן.

ווין 18-טען דעצעמבער. אין דער הייטיגען דעלעגאציאָנס-זיטצונג האט גראף אנדראשי וויעדער זעהר וויכטיגע אויפֿקלערונגען איבער זיינען פּאָליטישען פּלאן אין בעצוג אויף דען געגענווערטיגען רוסיש-טירקישען קריעג ערטהיילט. דיא דעלעגירטען, וועלכע זיך מיט דיעזען אויספֿיהרליכען ערקלערונגען צופֿריעדענשטעללטען, מוססטען איהר עהרענוואָרט געבען, דיעזע אויפֿקלערונגען געהיים צו האלטען אונד זיא קיינעסוועגס צו פֿעראָפֿפֿענטליכען. דיא דעלעגירטען ווערדען אינדעססען פֿאָן דיעזען מיטטהיילונגען דעס גראפֿען אנדראשי זאָ פֿיעל פֿעראָפֿפֿענטליכען, וואס זיא מיט ערלויבניס דעס גראפֿען אנדראשי פֿעראָפֿפֿענטליכען דירפֿען. דיעזער בעריכט ווירד באלד אויסגעארבייטעט אונד דאנן אללען צייטונגען מיטגעטהיילט ווערדען. זאָ פֿיעל ווירד יעטצט געמעלדעט, דאס דיעזער בעריכט אללע צופֿריעדענשטעללען ווירד.

געשעפֿטסבעריכט

פּעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואָרגעסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט. דער פֿערקויף וואר שטארק. פֿערקויפֿט וואורדען אם 18. דעצעמבער 12000 מעטצען.

ווייצען טהייס 100 מעטר-צטר 79 קילאָ 11.70 גולד. — 100 מעטר-צטר 79 קילאָ 11.50 גולד. — 200 מעטר-צטר 78 קילאָ 11.45 גול. — 200 מעטר-צטר 77.3 קילאָ 11.30 גולד.

קוקורוץ 6.60—6.70 גול.

ווייצען פּער פֿריה-יאהר 10.65—10.75 גולדען.

קוקורוץ פּער מאי 7.10—7.15 גול.

האפֿער פּער פֿריה-יאהר 6.70—6.75 גולד.

וויענער שלאכט-פֿיעהמארקט. דער אויפֿטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פֿיעהמארקטע אם 17-טען ד. מ. בעטרוג 3429 שטיק. דאפֿאָן וואָרען: 1769 אונגארישע, 1876 פּאָלנישע אונד 584 דייטשע. — דיא פּרייזע שטעללטען זיך פּער 100 ק: אונגארישע מאסט-אָכסען 53—60 גול. פּאָלנישע 52—56.50 גולד. דייטשע 52—60 גולדען.

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

פּרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿריכטע		קוואליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	10.15—10.25
"	"	75	10.35—10.45
"	"	76	10.55—10.70
"	"	77	10.90—11.05
"	"	78	11.15—11.25
"	"	79	11.30—11.40
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74	10.50—10.60
"	"	75	10.60—10.70
"	"	76	10.90—11.—
"	"	77	11.15—11.30
"	"	78	11.35—11.45
"	"	79	11.55—11.60
"	"	80	—.——.—
"	פּעסטער באָדען	74	10.40—10.50
	"	75	10.60—10.75
"	"	76	10.90—11.05
"	"	77	11.10—11.25
"	"	78	11.30—11.45
"	"	79	11.50—11.55
"	"	80	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74	10.40—10.50
"	"	75	10.60—10.75
"	"	76	10.90—11.05
"	"	77	11.10—11.25
"	"	78	11.30—11.45
"	"	79	11.50—11.55

פֿריכטע	קוואליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	7.70—7.40
גערסטע מאלץ	62	8.60—8.—
גערסטע פֿוטטער	62	7.50—7.30
האפֿער	41	6.65—6.40
קוקורוץ באנאטער		7.70—7.65
אנדערער	73	7.65—7.60
היירזע		7.70—6.70

טערמין-פּרייזע, פּער 100 קילאָ:

ווייצען	פּער אָקטאָבער	—.—
"	"	—.—
"	פֿריה-יאהר	10.65
קוקורוץ	"	7.10
גערסטע	"	—.—
האפֿער	פֿריה-יאהר	6.65
"	"	—.—
רעפּס	"	—.—

באללען-מעהל

		fl. kr.
נומער	0	22.75
"	1	22.25
"	2	21.50
"	3	20.80
"	4	20.—
"	5	19.—
"	6	17.40
"	7	15.40
"	8	12.40
"	8½	10.60
שפּיריטוס:	אלטע	40.50
"	נייע	37.25

קורז-טאבעללע פֿאָם 18. דעצעמבער

געלד-קורז

	fl. kr.
זילבער-אגיא	104.75
דוקאטען	5.65
זעסטערר.-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9.57
נאפּאָלעאָנדאָר	9.57
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58.90
20 מארקשטיקע	11.76
פּאפּיער רובעל	1.23

לאָזע.

	fl. kr.
1839-ער ראָטשילד-לאָז גאנצע	300.—
דעטטא פֿינפֿטעל	300.—
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָז	109.50
1860-ער " גאנצע	113.25
דעטטא " פֿינפֿטעל	122.—
1864-ער לאָז צו 100 גולדען	135.50
דעטטא " 50 "	135.25
קאָמאָ רענטענשיינע	25.50
טירקען-לאָז	12.70
קרעדיט-לאָז	163.75
קלארי-לאָז צו 40 גולדען	27.75
דאָנאו-דאמפּפֿשיפֿפֿאהרטס-לאָז	92.75
אינסבורקער לאָז	18.50
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	12.75
קראָבער " 20 "	15.—
אָפֿענער " 40 "	28.50
פּאלפֿי " 40 "	28.—
רודאלפֿ-לאָז " 10 "	13.50
סאלם-לאָז " 40 "	41.—

לאָזע.

	fl. kr.
זאלצבורגער לאָז צו 20 גולדען	15.25
סט. גענאָיס " 40 "	33.—
סטאניסלויער " 20 "	20.50
פּרייכטער " 100 "	118.—
דעטטא " 50 "	62.—
וואלדשטיין " 20 "	21.75
ווינדישגרעצער " 20 "	26.—
אונגארישע פּרעמיען-לאָז צו 100 גולד.	76.75
דעטטא צו 50 גולדען	76.50
וויענער לאָז	80.50

ווערטה-פּאפּיערע.

	fl. kr.
אונגארישע גרונדענטלאסטונג	78.50
טעמעשוואר-באנאטער	77.50
זיעבענבירגישע	76.20
גאליציש	86.—
בוקאווינער	82.50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	99.—
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	78.25
פּפֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	93.25
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5 איינהאלב פּראָצענט	79.50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פּראָצענט	—.—
דעטטא צו 6 פּראָצענט	—.—
דער פּעסטער קאָממערציאל-באנק	80.75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

איינע אמטליכע פעטערסבורגער דעפעשע פאָלגענדע מעלדונג: דאס בעפינדען אָסמאן פאשאס איזט צופריעדענשטעללענד, ער ווירד דיא רייזע נאך קישענעף (אין רוסלאנד) פאָרטזעטצען.

*) (**דער פרייסישע קאָניג אונד איין יודע.**) דער מאינצער "איזראעליט" ברינגט אין זיינער יינגסטען נוממער פאָלגענדע אינטערעססאנטע געשיכטע, דיא זיך צווישען דעם פרייסישען קאָניג אונד איינעם יודען אבגעשפיעלט. דער פרייסישע קאָניג בעלאגערטע נעמליך דיא פעסטונג דאנציג, דיא שווער איינצונעהמען וואר. דאריבער ערגערטע זיך אבער דער קאָניג אום זאָמעהר, אלס דיא בעזאטצונג דיעזער פעסטונג בלאָס אויס סלאָוואקען בעשטאנד. דיא פעסטונג ניכט צו עראָבערן אונד אָבענדריין פאָן דען דוממען סלאָוואקען זיך נאך אויסלאכען צו לאססען — דאס וואר פיר איינען פרייסישען קאָניג דענן דאָך צו פיעל! אלליין דער קאָניג וואר דער מאנן ניכט, דער זיך פאָן איינעם אונטערנעהמען זאָ לייכט צוריקשרעקען ליעס. ער פאסטע דאהער דען געפעהרליכען ענטשלוס, זיך פערזאָנליך אין דיא פעסטונג הינייצושלייכען, אום דורך איינענע אנשויאונג צו ערפאהרען, פאָן וועלכער זייטע דיעזעלבע אם לייכטעסטען ערשטירמט ווערדען קאָננטע. געדאכט — געטהאן. איינינע שטונדען שפעטער בעפאנד זיך דער קאָניג ווירקליך בערייטס אין דער פעסטונג. ער וואר האָך ערפרייט דאריבער, וויא ער דא יעדען ווינקעל, יעדע שוואכע זייטע דער פעסטונג אונגעקאננט אונד אונגעשטאָרט בעזיכטיגען קאָננטע. פלאָטצליך יעדאָך בעגעגנעטע איהם איין אלטער סאָלדאט, דער עבענפאללס צור בעזאטצונג דער פעסטונג געהאָרטע. דיעזעם פיעל דער פרעמדע מאנן, דער וויא איין "שפיאָן" אללעס אין דער פעסטונג גענוי בעזיכטיגטע, אלס פערדעכטיג אויף: ריעף אבער זאָדאנן: "הא! דאס איזט יא דער פרייסישע קאָניג! דען צייגע איך זאָגלייך ביים פעסטונגס-קאָממאנדאנטען אן, דאס דיעזער פאָגעל אונס יא ניכט ענטקאָממע!" היעמיט איילטע דער סאָלדאט שנעלל דאפאָן. נון איזט דעם גוטען קאָניג דער באָדען אונטער דען פיסען היים געוואָרדען. ער פיהלטע נעמליך, דאס דיא געפאהר אים אנציגע איזט, וועגן עס איהם ניכט געלינגט, בינגען וועניגען מינוטען אויס דער פעסטונג צו ענטקאָממען. ער וויקעלטע זיך דאהער אין זיינען גרויען מאנטעל אונד דריקטע זיך דען הוט טיעף אינס געזיכט, אום ניכט וויעדער פאָן יעמאנדעם ערקאננט צו ווערדען. זאָ איילטע ער צו איינעם טהאָרע, אום דיא פעסטונג צו פערלאססען. אלליין דער גוטע קאָניג האטטע זיך מיט זיינעם פלאנע גאר זעהר פערררעכנעט. עס וואר וואָהל יעדעם געשטאטטעט, אין דיא פעסטונג צו קאָממען, ניכט אבער דיעזעלבע צו פערלאססען. דיא וואכע אם טהאָרע פערוועהרטע איהם נעמליך דען אויסגאנג, דא ער פאָם פעסטונגס-קאָממאנדאנטען קיינען פאססיערשיין פאָרצייגען קאָננטע. דער קאָניג ליעף נון צום ענטגעגענגעזעטצטען טהאָרע, וואָ יעדאָך דער אויסגאנג עבענפאללס פערוועהרט ווארדע. אינצווישען ווארען אבער פאָם פעסטונגס-קאָממאנדאנטען בערייטס נאך אללען ריכטונגען פאנדורען אויסגעשיקט, אום דען קאָניג איינצופאנגען. וויא זיך רעטטען? דער קאָניג ערבליקטע איין קליינעס שמוטציגעס הויז, וואָ אויך איינע געוואָלבטהירע מיט דער פירמא "סאמועל לינדענגלאז, אלט-אייזענהענדלער" וואר. דא דאכטע זיך דער קאָניג, וואָהנט איין יודע, איין קלוגער קאָפף, היער מוס איך רעטטונג זוכען. דער קאָניג שפראנג ווירקליך שנעלל אינס געוואָלב, וואָ סאמועל לינדענגלאז זאממט זיינער פרויא שרה דאס אלטע אייזען אָרדנעטע. ער פאקטע ביידע העפטיג אם ארמע, שטיעס זיא פאָר זיך הין אין דאס קליינע צימער אונד זאגטע: "קינדער! פערשטעקט מיך שנעלל, איך בין דער קאָניג פאָן פרייסען; דיא פאנדורען וואָללען מיך פאנגען!" — דאס יידישע עהע-פאאר צאָגערטע קיינען אויגענבליק, פיהרטע דען קאָניג אין איין הינטער-קעממערכען, וואָ דאס בעטט דעס געוואָלב-דיענערס געשטאנדען וואר. דער קאָניג מוסטע זיך אינס בעטט לעגען. ער ווארדע מיט איינעם שטראָה-זאקע אונד איינעם לייננטוכע ביז איבער דען קאָפף צוגעדעקט, וואָרויף דיא ביידען עהע-לייטע זיך וויעדער אין איהרע קליינע אלטאייזען-האנדלונג בעגאבען, אלס וועגן ניכטס געשעהען וועהרע. דיא פאנדורען שטאָבערטען אינצווישען יעדען ווינקעל אין דער פעסטונג אויף, אום דען פרייסישען קאָניג צו ערווישען. זיא קאמען אויך צו סאמועל לינדענגלאז אונד קעהרטען אללעס פאָן אָבען נאך אונטען אונד פאָן אונטען נאך אָבען, אָהנע פאָן דעם געזוכטען איינע שפור צו ענטדעקען. אויך אין דיא שלאָף-קאממער דעס געוואָלב-דיענערס דראנגען זיא איין; זיא פלוכטען אונד שימפפטען, דאס דעם ארמען קאָניג פאָר אנגסט נאטירליך אללע גליעדער ערציטטערטען. דאָך זיא גינגען אויך פאָן דא אונפערריכטעטער זאכע וועג, דא איהנען דאָך ניכט איינפאללען קאָננטע, דאס דער קאָניג אונטער איינעם שמוטציגען שטראָה-זאקע זיך פערבאָרגען האלטע. ענדליך וואר'ס אבענד געוואָרדען. סאמועל לינדענגלאז נאהם יעטצט דיא קליידער זיינעס געוואָלב-דיענערס הערפאָר, דיא דער קאָניג אנצאָג. אלס בראווער בירגער וואר לינדענגלאז אים בעזיטצע דרייער פאססיער-שיינע, פיר זיך, זיינע פרויא אונד זיינען געוואָלב-דיענער. נון מוסטע דער קאָניג איינען זאק אויף זיך לאדען, אין דעם איין האלבער צענטנער אלטעס אייזען זיך בעפאנד. דאסזעלבע טהאט נאטירליך אויך לינדענגלאז. זאָ קאמען זיא ביידע צו איינעם טהאָרע דער פעסטונג, צייגטען איהרע פאססיער-שיינע פאָר אונד — פערליעסען אָהנע וויטערעס הינדערניס דיא פעסטונג. דיא טהאָרוואכע היעלט נעמליך דען קאָניג פיר דען געוואָלב-דיענער דעס לינדענגלאז, דער איהם, וויא געוועהנליך, דאצו בעהילפליך איזט, אום אן אירגענד איינען קונדען אלטעס אייזען אבצוליעפערן. איינע האלבע שטונדע שפעטער בעפאנד זיך דער קאָניג גליקליך אויסער אללער געפאהר אונד אין דער מיטטע זיינער בעלאגערונגס-ארמעע. היער ווארף ער דען זאק מיט דעם אלטען אייזען צו באָדען אונד זעטצטע זיך דאראויף. סאמועל לינדענגלאז מוסטע דאסזעלבע טהון. דער קאָניג ווישטע זיך דען שוייס פאָן דער שטירנע אונד זאגטע לעכעלנד: "האָרסט דוא, לינדענגלאז! דוא ביזט איין פפיפפיגער קערל, דוא האסט דיר געדאכט: "דיעזער הערר קאָניג זאָלל איינמאל איינזעהען, וויא שווער איין ארמער יודע לעבען מוס! דוא האסט מיר דעסהאלב זאָ פיעל אייזען אויף דען ריקען געפאקט, וועלכעס שווערער וואר, אלס דיא גאנצע לאסט מיינער רעגיערונג! דאָך דאס טהוט ניכט צור זאכע. איך וויל דיך בעלאָהנען פיר דיינע עדלע טהאט, דאס דוא מיר דאס לעבען געררעטטעט! זאגע מיר דאהער דיינע ווינשע: זיא זאָללען אללע אין ערפיללונג געהען!" — לינדענגלאז דאכטע איין וועניג נאך אונד זאגטע: "מאיעסטעט! איך האבע פינף ווינשע: 1) מיין זאָהן הערשל איזט סאָלדאט, דער מאָגע ענטלאססען ווערדען, דא ער דען אלטאייזען-האנדעל בעססער פערשטעהט, אלס איך זאממט מיינער שרה; — 2) דא איכ'ס ניכט וואגע, אין דיא פעסטונג צוריקצוקעהרען, מאָגע מיר אייערע מאיעסטעט אין בערלין איין הויז שענקען, מיינע שרה ווירד נאכקאָממען אונד אויך מיין הערשל ווירד היימקעהרען, זאָ ווערדען וויר צוזאממען פאָר דען אויגען אייערער מאיעסטעט אין בערלין לעבען! 3) דא איך ניכט גענוג געלד האבע, אום אין בערלין איין אנשטענדיגעס אלטאייזענגעשעפט צו פיהרען, מאָגע מיר אייערע מאיעסטעט הייצו 1500 טהאלער שענקען. — 4) דא מיין שוויעגערזאָהן יצחק ברוך אין פאָזען איין לייהגעשעפט בעטרייבט, מאָגע עס איהם געשטאטטעט זיין, עבענפאללס נאך בערלין צו קאָממען, דא דאָרט מעהר אָפפיציערע וואָהנען, מיט דענען זיך בעססערע לייה-געשעפטע מאכען לאָסט; 5) דאס

איינע שטופע העראב אונד נימם דיר איין ווייב!" — איינע טיעפע פייערליכע שטיללע טראט איין, וועלכע דער גרייזע ראבבינער מיט דען ערנסטען וואָרטען אונטערבראך: "דאס איזט איינע שפראכע, דיא ניכט געהאָרט ווארדע, זייט דער גראָסען הענדעלע מיט דעם שמארקען הערצען, דער טאָכטער דעס קאָנינס שאול, אין "גן עדן" בעטע דיא פיר אונס אללע!"

נון ערהאָב זיך דיא פראָממע מלכה, ווענדעטע איהר גרייזעס הויפט נאך רעכטס אונד נאך לינקס, אלס העטטען איהרע אויגען פלאָטצליך "ליכט" ערהאלטען, אום דיא פערזאממלונג צו איבערשויען, אונד זאגטע מיט פעסטער שטיממע:

"איך וויל מיין געליבדע אן גאָטט פאָר אללי מיינעם פאָלקע בעצאהלען!" (נדרי לה' אשלם, נגדה נא לכל עמו!) דעם מאיר גבור האט מיין נאָטשועליגער פאטער זיינע ערדע טהאט ניכט בעצאהלען קאָננען. נון וויל איך דיעזע שולד אן זיין ענקעל מענדל גבור בעצאהלען, דעם איך מיינע הענדעלע צום ווייבע געבע!"

מענדל ווארדע נון אונטער פריידען-געזענגען פאָן דער גאנצען פערזאממלונג אין דיא וואָהנונג מלכה'ס געפיהרט. —

אינצווישען וואר נאכמיטטאג געוואָרדען. איין נייער לערם ריטטעלטע דיא בעפאָלקערונג דער קליינען שטאדט אויס איהרער רוהע. דיא בויערן בראכטען נעמליך דיא פערוואונדעטען רייבער איין, דיא זיא נוגמעהר נאטירליך לייכט איינגעפאנגען. דיעזעס געוואלטיגע ערייגניס בראכטע וויעדער אללעס אין בעוועגונג. דיא געזאממטע בעפאָלקערונג אומגאב דאס שטאדט-הויז אונד בעריעטה אים פעראיינע מיט דעם בירגערמייסטער דאריבער: וואָ דיא רייבער פיר איינע נאכט זיכער אונטערבראכט ווערדען קאָננטען. ענדליך דראנג ר' אבעלע מיט זיינעם גליקליכען אונד זעהר איינפאכען איינפאללע דורך, דער אויך מיט איינשטיממיגקייט אנגענאָממען ווארדע. — דיעזער בעשטאנד אין פאָלגענדעם: אים הויפע דעס שטאדטהויזעס בעפאנד זיך נעמליך איין אלטער פאָסט-וואגען, דער נאטירליך פאָן אללען זייטען מיט וועגדען אונד פאָראן מיט איינער טהירע פערזעהען וואר, דיא לייכט אבגעשפערט ווערדען קאָננטע. דיעזער וואגען זאָללטע נון אויף דען אָפפענען פלאטץ געפיהרט ווערדען אונד אין דיעזען וואגען זאָללטען דיא רייבער היניינגעזעטצט ווערדען. דאמיט זיא יעדאָך ניכט איינע וואנד דעס אלטען אונד געברעכליכען וואגענס איינדריקען אונד זיך פליכטען, זאָ מאָגע דיא געזאממטע בעפאָלקערונג דיעזע נאכט אויף דען פיסען בלייבען אונד דען וואגען בעוואכען. דאס וואר איין געלונגענער איינפאלל. ר' אבעלע גינג אבער אין זיינעם גליקליכען פלאנע נאָך ווייטער. ער זאָרגטע נעמליך דאפיר, דאס דיא וואכענדע בעפאָלקערונג וועהרענד דיעזער "וואכט-נאכט" זיך ניכט לאנגווייליע, אינדעם ער פערשפראך, דען גאנצען ליעבען "עולם", יודען אונד כריסטען, מענדל אונד שאנדארם, בויערן אונד רייבער, אללע, אללע אין שאָנסטער אָרדנונג אין איינען "פסיק" היניינצושטעללען, אונד דאבייא דען בעוויז צו פיהרען, דאס אללעס האט זאָ קאָממען מיססען! קוים דאס ר' אבעלע זיינען אנטראג געשטעללט האטטע, אלס דיא פערזאממעלטע מענגע דען פאָסט-וואגען אויס דעם שטאדטהויז-האָפע אויף אָפפענען פלאטץ געשלעפפט אונד דיא רייבער אין דענזעלבען זאָ שנעלל היניינצווענגטע, דאס דענזעלבען אללע גליעדער אים לייבע אָרדענטליך צערקוועטשט ווארדען.

עס שיינט אינדעס, דאס דיעזער טאג איינער אימטערוועהרענדען אויפרעגונג בעשטיממט וואר. איינע קוטשע קאם נעמליך אנגעפאהרען אונד אללעס ריעף: "דער לאנדראטה! דער לאנד-ראטה!"

עס וואר אין דער טהאט דער לאנד-ראטה זעלבסט, דער אין בעגלייטונג זיינער פרויא, דער מענשען-פריינדליכען לאנדרעטהין, פאָן זיינעם גוטע זיך אין דיא שטאדט בעמיהט, אום איבער דיא גראָסע טהאט מענדלס אויס דעם מונדע דעס בירגערמייסטערס זיך אמטליכען בעריכט ערשטאטטען צו לאססען. דער בירגערמייסטער בעריכטעטע זיינעם פאָרגעזעטצטען דעם לאנדראטהע, נאטירליך אללעס אויפס טרייעסטע. דער לאנדרעטהין פלאָסען דיא טהרענען אויס דען אויגען פאָר ריהרונג, דאס מענדל גבור דען שאנדארם, דער איהן ערסט פאָר קורצעם געפאנגען איינגעבראכט האטטע, מיט איינענער לעבענס-געפאהר געררעטטעט האט! זיא שוואור דאהער האָך אונד היילינ, דאס דעם מענדל היעפיר איינע אויסצייכנונג צוטהייל ווערדען מיססע, אבער ניכט איינע אויסצייכנונג וויא עטווא איין "אָרדען", פאָן דעם איין ארמער מענש ניכט בייסען אונד ניכט ברעכען קאנן, זאָנדערן איינע אויסצייכנונג, וואָדורך מענדל זיך קינפטיג אָהנע הינדערניס זיין עהרליך בראָד זוכען קאָננע. דיעזער אנטראג זאגטע דעם לאנדראטהע זעהר צו. — —

(שלוס פאָלגט.)

אונד נון האָרען וויר, וואס אין וויען, אין דער געהיימען דעלעגאציאָנס-זיטצונג פֿאָם 18-טען דעצעמבער, פֿאָרגעגאנגען איזט. דער עסטעררייכישע דעלעגירטע, נאמענס ש ט ו ר ם, זאגטע: „מאן גלויבט היער, דאס רוסלאנד אונס גאראנטירט האט, דאס אונזערע אינטערעססען דורך דיעזען קריעג ניכט געשעדיגט ווערדען; איך גלויבע, דאס וויר אונס אויף זאָלכע גאראנטיען ניכט פֿערלאססען דירפֿען. שאָן דאס ווירקליכע איינגרייפֿען סערביענס אין דען קריעג ערוועקט בייא מיר דאס גראָססטע מיסטרויען. איך פֿירכטע דאהער, דאס וויר אונזערע ביזהעריגע אונפּארטייליכקייט זעהר שווער ביסען ווערדען.“ — היערויף ערהאָב זיך גראף אנדראשי אונד היעלט פֿאָלגענדע רעדע: „געעהרטע דעלעגאציאָן! ביים אויסברוכע דעס קריעגעס האטטען וויר דרייא וועגע פֿאָר אונס: 1) קריעג אים פֿעראיינע מיט דער טירקייא געגען רוסלאנד, דאמיט דיא טירקייא גאנץ זאָ בלייבע, וויא זיא וואר. 2) אונטער אללען אומשטענדען אונפּארטייאיש צו בלייבען, זיך אין קיינעם פֿאללע דריינצומישען, זעלבסט ווענן דאס געפֿעהרליכסטע פֿיר אונס געשיעהט — אונד 3) דען קריעגס-ערייגניססען געגענאיבער אונפּארטייאיש צו בלייבען, דיא גוטען בעציעהונגען צו דען אנדערען מעכטען זאָ לאנגע אלס נור מאָגליך אויפֿרעכט צו ערהאלטען, אבער גלייכצייטיג אונזערע אינטערעססען צו שיטצען אונד אונזערען איינפֿלוס ביים פֿריעדענס-שלוססע צור געלטונג צו בריינגען. — איך האבע נון דיעזען ד ר י ט ט ע ן וועג געוועהלט! וואס נון סערביען בעטריפֿפֿט, זאָ וויל איך פֿאָלגענדע ערקלערונג אבגעבען: עס ווערע נור דאנן געגען אונזערע אינטערעססען געוועזען, ווענן אין סערביען זעלבסט אָדער אין באָסניען דער קריעג געפֿיהרט וואָרדען ווערע, דא דיעזע ביידען לענדער אן אונזערען גרענצען ליעגען. דא זיך אבער דיא סערבען אין דען קריעג נאך בולגאריען בעגעבען האבען אונד דאהער וייט פֿאָן אונזערען גרענצען זינד, זאָ האבען וויר נאך קיינע אורזאכע קריעגעריש איינצושרייטען. ווענן אבער סערביען אין איינער ריכטונג פֿאָרגעהען זאָללטע, דיא אונס שעדליך זיין קאָננטע; ווענן סערביען ביישפּיעלס-וויזע אויך נאך באָסניען זיינען קריעג הינויסדעהנט; דאנן ווערדען וויר דאגעגען מיט אונזערער ארמעע-מאכט אויפֿטרעטען. אין זאָלכעם קריעגערישעם אונטערנעהמען פֿאָן אונס ווערע ניכט איין הערוים-טרעטען אוים אונזערער אונפּארטייליכקייט געגענאיבער דעם רוסיש-טירקישען קריעגע, אָדער איין אויפֿטרעטען געגען רוסלאנד — עס ווערע נור איין אונטערנעהמען צום שוטצע אונזערער אייגענען אינטערעססען. אונזער פּאָליטישער גרונדזאטץ לויטעט: דיא אייראָפּעאישען אינטערעססען נור אים פֿעראיינע מיט דען איבריגען אייראָפּעאישען מעכטען צו וואהרען, אבער אונזערע אייגענען אינטערעססען מיססען וויר זעלבסט שיטצען!“

דער קריעג.

וויא וויר בעריכטעטען, האבען יעטצט דיא רוסען דיא אבזיכט, איינען טהייל דער ארמעע געגען אָסטען, געגען דאס פֿעסטונגס-פֿיערעק אונד געגען סוליימאן פּאשא, אונד דען אנדערען, גראָססערען טהייל איבער דאס באלקאן-געבירגע נאך אדריאנאָפּעל צו זענדען. וועהרענד אלזאָ דער ערסטע טהייל דער רוסישען ארמעע מיט דער בעלאגערונג דעם טירקישען פֿעסטונגס-פֿיערעק'ס צובריינגט אונד צוגלייך דען סוליימאן פּאשא אין שאך האַלט, קאנן דער אנדערע טהייל איבער אדריאנאָפּעל פֿאָררוקען, ווענן דאס נעמליך דיא טירקען צולאססען.

דיא זייט פֿאָרגעסטערן היער איינגעטראָפֿפֿענען דעפּעשען לויטען:

פּ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 19-טען דעצעמבער. דיא אָרטשאפֿטען סלאטאריצא אונד עלענא זינד וויעדער פֿאָן דען רוסען בעזעטצט, דיא רוסישען פֿאָר-פּאָסטען רייכען ביז בעבראָווא אונד קעסראָווא. אהמעדלי איזט נאָך פֿאָן דען טירקען בעזעטצט. — אם 14-טען דעצעמבער פֿערזוכטען דיא טירקען פֿאָן בערקאָוואץ (צווישען ווידדין אונד אָרהאניע) פֿאָרצורוקען, וואס איהנען אבער ניכט געלונגען איזט. דיא טירקען צאָגען זיך זאָדאנן פֿאָן בערקאָוואץ נאך זאָפֿיא צוריק.

פּ ע ט ע ר ס ב ו ר ג 19-טען דעצעמבער. גענעראל טאָטלעבען איזט צום אָבער-קאָממאנדאנטען דעריעניגען רוסישען ארמעע ערנאננט וואָרדען, וועלכע געגען רוסטשוק מארשירט.

ק אָ נ ס ט א נ ט י נ אָ פּ ע ל 19-טען דעצעמבער. פֿאָר ערצערום איזט נאָך אללעס רוהיג. דיא רוסען קאָננען ניכט פֿאָררוקען, וויל זיא דיא צופֿיהרען פֿאָן לעבענס-מיטטעלן נור זעהר שווער ערהאלטען קאָננען. געגענווערטיג ווירד דאהער אין אזיען קיין נייער אנגריפֿף ערווארטעט, דיא קעלטע איזט אין ארמעניען זעהר גראָס.

ק אָ נ ס ט א נ ט י נ אָ פּ ע ל 19. דעצעמבער. צווישען זאָפֿיא אונד דער סערבישען גרענצע האט בערייטס איין קליינעס געפֿעכט צווישען דען סערבען אונד טירקען שטאטטגעפֿונדען.

הייטע פֿריה זינד היער פֿאָלגענדע דעפּעשען איינגעטראָפֿפֿען:

ק אָ נ ס ט א נ ט י נ אָ פּ ע ל 20-טען דעצעמבער. סוליימאן פּאשא איזט היער איינגעטראָפֿפֿען. דיעזער סוליימאן, וועלכער ביזהער צווישען שומלא, ראסגראד אונד רוסטשוק קאָממאנדירטע, זאָלל זיך יעטצט מיט זיינער הויפּט-ארמעע זידליך פֿאָם באלקאן בעגעבען, אום דא דאס פֿאָרמארשירען דער רוסען צו פֿערהינדערן. אים קאָנסטאנטינאָפּלער קריעגס-ראטהע איזט בעשלאָססען וואָרדען, דען קריעג ביז צום אייסערסטען פֿאָרטצוזעטצען. דיא אנזאממלונג דער נייען טירקישען ארמעען ווירד אין אדריאנאָפּעל זיין, וואָ בעדייטענדע שלאכטען ערווארטעט ווערדען.

צ א ר א (אין דאלמאציען) 20-טען דעצעמבער. דיא טירקישע בעזאטצונג פֿאָן פּאָדגאָריצא (אן דער אָסט-גרענצע פֿאָן מאָנטענעגראָ) מאכטע איינען זיעגרייכען אויספֿאלל אונד שלוג דיא מאָנטענעגרינער צוריק. דיא מאָנטענעגרינער האבען איינע בעדייטענדע ניעדערלאגע ערליטטען.

ב ו כ א ר ע ס ט 20-טען דעצעמבער. דער רוסישע רייכס-קאנצלער פֿירסט גאָרטשאקאָף ווירד איין רונדשרייבען אן אללע מעכטע ריכטען, אין וועלכעם ערקלערט ווירד, דאס יעטצט רוסלאנד דען קריעג נאָך פֿאָרטזעטצען מוס אונד זיך פֿאָרלייפֿיג אין קיינע פֿריעדענס-פֿערהאנדלונגען איינלאססען קאנן. אין דיעזעם שרייבען ווערדען אויך דיא פֿריעדענס-בעדינגונגען ענטהאלטען זיין, וועלכע רוסלאנד נאָך בעענדיגונג דעם קריעגעס פֿאָרדערן ווירד.

ל אָ נ ד אָ ן 20-טען דעצעמבער. דער ענגלישע מיניסטער בעאנטראגטע דיא איינבערופֿונג איינעס אייראָפּעאישען קאָנגרעסעס, אום אין דיעזעם קאָנגרעסע דיא אנגעלעגענהייט דער טירקייא צו רעגעלן. דיא „טיימס“ וויל נאָך איממער ניכט גלויבען, דאסס דאס פּארלאמענט נור וועגען דעם בעפֿאָרשטעהענדען קריעגעס זאָ פֿריה איינבערופֿען וואורדע. (אונד דעננאָך איזט דעם זאָ!)

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

• (דיא געפֿאנגענען פֿאָן פּלעוונא) ווערדען נאך רוסלאנד טראנספּאָרטירט. אָסמאן פּאשא וואורדע אם 18-טען דיעזעס אוים דעם רוסישען הויפּט-קוואַרטיער באָגאָט אבגעשיקט אונד העטטע אם 19-טען אבענדס מיט זיינעם גענעראל-שטאבע אין ציטניצא איינטרעפֿפֿען זאָללען. — 2000 געפֿאנגענע וואורדען דען רומענען אויסגעליעפֿערט, אים דער טירקייא דיא שמאך צוצופֿיגען, דאס איהרע סאָלדאטען נינמעהר געפֿאנגענע רומעניענס זינד, וועלכעס יא נאך רעכט אונד גערעכטיגקייט אינטער טירקישער אָבערהערשאפֿט שטעהען זאָללטע! — געסטערן אבענד בראכטע

פֿאָלליעטאָן.

מ ע נ ד ל ג ב ו ר.

(21-סטע פֿאָרטזעטצונג.)

נון ערצעהלטע מענדל איבער דאס ערייגניס פֿאָלגענדעס: „דיא רייבער האבען דען שאנדארם אים וואלדע איבערפֿאללען, דאנן האבען זיא איהן פֿאָם פֿפֿערדע געריססען, אם קאָפּפֿע פֿערוואונדעט אונד איהם איינען פֿוס צערשמעטטערט. דער אונגליקליכע שאנדארם שריע העפֿטיג. איך וואר עבען פֿאָם גראבע מיינעס פֿאטערס צוריקגעקעהרט אונד בעפֿאנד מיך אויף דער שטראסע. זאָפֿאָרט ליעף איך זייט-אבווערטס אין דען וואלד היניין. דעם איינען רייבער פֿערזעטצטע איך איינען שלאג, דאס ער צו באָדען פֿיעל. דאנן באנד איך דען צווייטען אן איינען בוים. אינצווישען איזט וואָהל דער ערסטע רייבער ענטפֿלאָהען, אלליין ער דירפֿטע דען ערהאלטענען שלאג קוים איבערלעבען. דער שאנדארם לאג אָהנמעכטיג אין זיינעם בלוטע, וועסהאלב איך איהן אויף מיינעם ריקען מיטגענאָממען. וואס מיך בעטריפֿפֿט, זאָ האבע אויך איך איינען שלאג אם קאָפּפֿע ערהאלטען. איך גלויבע זאָגאר, דאס איך בלוטע, אבער דאס ווירד וועניג בעדייטען. . .“

נון טרוג מענדל דען נאָך איממער אָהנמעכטיגען שאנדארם אין דען האָף דעס שטאדטהויזעס. היער לעגטע ער איהן זאנפֿט ניעדער. יעטצט ערסט נאהם זיך מענדל צייט, אן זיינעם הינטערקאָפּף צו פֿיהלען, וואָ ער דיא וואונדע ערהאלטען האטטע. דיא וואונדע וואר קיינע לעבענס-געפֿעהרליכע, דאָך אבער איינע בעדייטענדע. דאס בלוט פֿלאָס איהם אין דען נאקען, דאָך מענדל פֿערצאָג קיין געזיכט. אלס ווירדע ער איבערהויפּט קיינען שמערץ עמפּפֿינדען. דיא בירגערמייסטערין איילטע יעדאָך זאָפֿאָרט הערבייא, אום דעם מענדל אייגנהענדיג דאס בלוט אבצוואשען אונד איהם דאנן איינען פֿערבאנד אנצולעגען. —

דער בירגערמייסטער היפּפֿטע פֿאָר פֿריידע אום מענדל הערום אונד ריעף וויעדערהאָלט: „ניין! ניין! דער שאנדארם ווירד מעהר קיינען הויז-יודען איינפֿאנגען. ער ווירד נון וויססען, דאס איין יודע זעלבסט פֿיר זיינען פֿיינד גערנע מיט זיינעם לעבען איינשטעהט! צו איינער זאָלכ' עדלען האנדלונג איזט עבען נור איין י י ד י ש ע ס הערץ פֿעהיג!“ — —

דאס נענענדל בייא דיעזעם ערפֿרייליכען אויפֿטריטטע צוגעגען וואר, איזט זעלבסטפֿערשטענדליך. זיא ליעף זאָגלייך צו מלכה, אום איהר דיא גראָסע אונד עדלע טהאט פֿאָן מענדל גבור זאָפֿאָרט מיטצוטהיילען.

„הענדעלע מיין קינד! (ריעף מלכה פֿייערליך) לאס' אונס אנציעהען אונזער שאָנסטעס יום טוב-געוואנד! געהען וויר דעם עדלען גבור ענטגעגען, וויא איינסט דיא טאָכטער ישראל'ס דעם זיעגרייכען דוד מיט זינגען אונד מיט טראָממעל-שלאג ענטגעגענגעאיילט! יא, מיין קינד! געהען וויר שנעלל דיעזעם העלדען אין איזראעל פֿייערליך ענטגעגען!“ —

דא ריכטעטע זיך דיא יונגע הענדעלע פּלאָטצליך אויף אונד ריעף אין פֿריידיגער ערעגונג: „גראָססמוטטער! טהייערע גראָססמוטטער! איך פֿיהלע, דאס מיין הערץ שטארק ווירד! איך וויל זאָ טהון, וויא אונזערע אור-גראָססמוטטער הענדעלע געטהאן! . . .“

איינינע מינוטען שפּעטער בעפֿאנד זיך מלכה אויף דער גאססע אונד וואורדע פֿאָן נענענדל אונד הענדעלע געראדעצו געגען דאס שטאדטהויז געפֿיהרט. דיעס ריעף אונטער דער פֿערזאממעלטען מענגע איינע גרענצענלאָזע בעגייסטערונג הערפֿאָר. דיעזע פֿריידיגע בעגייסטערונג שטייגערטע זיך אבער נאָך בעדייטענד, אלס אויך דער עהרווירדיגע גרייזע ראבבינער מיט זיינען פֿינף בחורים פֿאָר דאס שטאדטהויז קאם, אום דען מענדל צו בעגריסען, דער דורך דיא רעטטונג דעס שאנדארם איינען גראָססען „קדוש השם“ אויסגעאיבט האט. — דער בירגערמייסטער פֿיהרטע דען מענדל דעם ראבבינער ענטגעגען. דער ראבבינער רייכטע דעם ריעזיגען מענשען דיא האנד מיט דען פֿייערליכען וואָרטען: „מענדל! איך האבע פֿאָן דיר „תקיעת כף“ גענאָממען, דאס דוא דיך אין קיינע שלעגערייא איינלאססעסט אונד דיא „קהלה“ ניכט אין געפֿאהר שטירצעסט. נון האסט דוא דיא קראַפֿט, מיט דער דיך דער אללמעכטיגע געזעגנעט, צור פֿערהערליכונג זיינעס היילינגען נאמענס פֿערווענדעט. דוא האסט דיר היעדורך דיא קראָנע דעס „שם טוב“ ערוואָרבען. נון ערקלערע איך, דאס דוא דיינעס האנדשלאגעס פֿאָן נון אב פֿיר אללע צייטען ענטבונדען ביזט!“ — איין טויזענדשטימיגער פֿריידענ-רוף בעגלייטעטע דיעזע ערקלערונג.

אינצווישען וואַרען מלכה, נענענדל אונד הענדעלע האַרט אין דיא נעהע מענדלס געקאָממען. דא ערהאָב זיך הענדעלע, בעריהרטע מיט איהרער ווייכען האנד דיא ריעזיג-שולטער מענדלס אונד זאגטע מיט לייזער שטיממע: „מענדל גבור! בעפֿאָלגע, וואס אונזערע אלטען וויזען זאגען. דיעזע בעפֿעהלען פֿאָלגענדעס: „שטיינע